

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

v obliki in mod.

«EDINOST» izhaja 2 krat na teden vsako sredo in soboto o poludne. Cena za vsa leto priložna 3 gl. 50 kr., za četrt leta 2 gl. 75 kr. — Sama priloga stane 1 gl. 50 kr. za celo leto. — Posamezne številke se dobivajo pri opraviščevanju in v strankah v Trstu po 5 kr., v Gorici in v Ajdovščini po 45 kr. — Naročnice, reklamacije in inserate prejema Upravišče, via Torrente, «Nava tiskarna».

Val dopisi se pošiljajo Upravišču v via Torrente. «Nuova Tipografia» vsak mora biti frankiran. Rokopis brez posebne vrednosti se ne vračajo. — Jazirati (razne vrste naznanila in poslanice) se zaračunajo po pogodbi — prav cenó; pri kratkih oglasih z drobnimi črkami se plačuje za vsako besedo 2 kr.

Vabilo na naročbo.

Uljudno vabimo s tem naše naročnike, da precej naročnino ponove, naše prijatelje in pospeševalce pa, da nam pridobijo še kaj novih naročnikov, katerih potrebujemo v prosep našega težavnega podjetja.

Dolžnike pa prosimo slednjikrat, da poravnajo svoje dolge, ako nočejo, da jim list ustavimo.

«Edinost» stane za vse leto f. 6, s priložo f. 7, za pol leta f. 3, s priložo f. 3,50, za četrt leta f. 1,50, s priložo f. 1,75.

Upravišče «Edinosti».

Postava za zavarovanje delalcev proti nezgodam.

(Dalje).

§ 39 določuje, da more zavarovalnica tudi spremeniti glede pokojnine kacega ponesrečenega, ako se pri njem zgodi kaka sprememba. Ako pa kak telesno poškodovani vpokojenec umre, potem mora družina v slučaju, ko bi se to ne bilo zgodilo uradno, sama smrt naznaniti zavarovalnici in zahtevati podporo v zmislu § 6 v najdaljšem obroku enega leta od dneva smrti; ako ta obrok zamudi, zgubi pravico do vsake pravice.

Povišanje pokojnine se more tirjati le od tistega časa, ko se je naznanila sprememba okoliščin; znižanje pokojnine pa stopi v veljavo z dnem odloka zavarovalnice.

§ 40 Ako kak ponesrečeni pokojnino uživajoči delavec ali uradnik zopet stopi v delo pri poprejšnjem ali kakem drugem gospodarju, more mu zavarovalnica pokojnino ustaviti po-

polnoma, ali nekoliko po razmerah plačila, katero dobiva.

§ 41. Ako je zavarovanec inostranec in tudi biva in inostranskem, potem mu more zavarovalnica mesto penzije enkrat za vselej izplačati primerno svoto. To pa ne velja za ogerške dežele.

§ 43 določuje, da upniki zavarovanca nemajo pravice sekvestrirati njemu določene pokojnine, prav tako ne more prodati dotični svoje pokojnine drugim osobam.

§ 44. določuje, da tudi zavarovalnice ne smejo delati pogodeb, po katerih se kak zavarovanec naprej odpoveduje vsakej pravici do zavarovalnice.

§ 45. Ako kak tovarnar ali gospodar kacega obrtnijskega zavoda sam in po lastnej krivdi prouzroči kako nesrečo, potem mora on odškodovati zavarovalnico za vse one odškodnine, katere mora ona plačati dotičnim ponesrečenim.

To velja tudi za akcijska društva, ako pooblašteni vodje tako nesrečo prouzročijo. Namesto letne rente more v takih slučajih zavarovalnica terjati vplačevanje na enkrat renti primerne kapitala.

§ 46. določuje, da imajo zavarovanci le potem pravico, da tirjajo še posebno odškodnino razun one omenjene v §§ 6. in 7, ako je gospodar ali njega namestnik samovoljno prouzročil nezgodo, kakor to določuje § 45.

§ 47. Jamčenje tretjega, kateri je prouzročil nesrečo, je postavno določeno. Zavarovalnica pa je v takih slučajih le toliko vezana, kolikor ta postava določuje.

§ 48 določuje, da imajo državno nadzorstvo o zavarovalnicah le deželne politične gosposke in pa minister notranjih zadev.

§ 49 določuje, da ima zaslišati minister za vse zadeve v tej postavi naznačene še posebno svetovalstvo, ki je sestavljeno iz tehnično izobraženih osob. To svetovalstvo mora biti zaslišano posebno v teh le zadevah: Gledé predružačbe okrajev in razdelitve ene zavarovalnice, glede razdelitve ponesrečenih v razrede, glede porabe rezervnih zalogov, glede tarifov.

§ 50. Politične gosposke imajo dolžnost zavarovalnice podpirati in jim vse dogodke zavarovalnice zadevajoče naznaniti ne da so za to posebne vprašane. Zavarovalnice nemajo pravico do tega, da jih zastopajo finančne prokurature. (Dalje prih.)

25letnica slovanske čitalnice. Slavnost.

V soboto zvečer so tržaški Slovani imeli jako pomenljivo slavnost, vršila se je na vrtu in velikem salonu čitalnice. Vrt in dvorana sta bila primerno okrašena se zastavami in grbi avstrijskih dežel; razun starega odra je bil postavljen še nov oder poleg zida zarad boljše akustike; na stotine plinovitih svetilnic in razsvetljenih balonov je uprav čarobno razsvetljevalo prijetni vrt v sredi tržaškega mesta.

Ker čitalnica ni vabila nobeneza razun nekaterih zunanjih gospodov, ki so bili nekdanj zasluzni za društvo, pa niso zdaj več udje in pa narodnih društev; bilo je občinstva le do 400 in zastopana je bila le inteligenca Tržaških Slovanov; mej to gospodo smo zapazili tudi mnogo viših uradnikov, ki so utje, oficirjev itd., vsa gospoda je bila prišla v salonske obleke, odbor pa je gospodo sprejemal na stopnicah in pleine parade; nazoče so bile tudi deputacije: Tržaškega Sokola, del. podp. društva in društva Sv. Cirila in Metoda in nekoliko, pa le malo zunanjih gostov, mej njimi drž. poslanec dr. Vitezić.

Točno ob 9. uri je začela popolna vojaška godba (48 mož) polka car Aleksander III. spremenjena v orkester gosti overturo, precej potem drugi Wagnerjev komad. Godba pod vodstvom kapelnika Sommerja je uže izvrstno zvršila obe točke programa.

Nastopil je potem pevski zbor do 70 zbranih pevcev pod vodstvom g. Srečko Bartelja in peli za Trst novo Nedvedovo: Vojaci na potu. Prelep ta zbor so naši pevci izvrstno prednašali. Sledil je potem slavnostni govor g. Dolenca, katerega prinašamo na drugem mestu popolneje. Po govoru zopet godba, potem pa g. Serafina Vilharja nov in krasen zbor z tenorsolom: Naša zvezda.

Petje je bilo preclzno in gospod solist Pelicon je pel kakor navadno korektno in s pravim občutkom. Občinstvo je ta zbor jako navdušil in akopram je težak, morali so ga pevci ponoviti. Sledila je potem zopet godba; potem pa Zajčev zbor: Večer na Savi, spremljan z orkestrom. Ta točka je bila sijaj veselice, peli so naši pevci tako, da boljše pisec teh vrat te skladbe ni slišal peti niti v Zagrebu. Občinstvo je burno zahtevalo ponavljanje in rado bi jo bilo poslušalo tudi trikrat, da niso bili pevci uže preveč utrujeni. G. Bartlju, pevodju našo iskreno čestitko. Vojaška godba je sklenola koncert s prekrasnim Hornyjevem potpourijem iz slovanskih napevov, kateri komad je tudi v občinstvu obudil pravi entuzijazem.

Proti koncu besede je g. tajnik prof. Mohor prečital došle telegrame, katerih vsak poseba so bili sprejeti po občinstvu živahnimi živlokli. Telegrame priobčujemo na drugem mestu. — Po izvršeni besedi se je začel v dvorani ples, ki je trajal skoro do dneva.

Vsak je vzel najlepši vtisek s seboj od sicer manj hrupne, pa toliko lepše veselice. — Tako so tržaški Slovani prvi praznovali 25letnico čitalnice, vsi jako zadovoljni in polni najboljših nade za bo ločnost močno pa smo vsi pogrešali, pozdravov nekaterih sestric, ki so tudi leta 1861 začele svoje življenje, posebno pa onega iz slovenskega središča.

Govor g. V. Dolenca.

Slavna gospoda!

V naših časih so jubileji uže nekaj navadnega; drugi nam sosedni in z nami skupaj bivajoči bolj razviti narodi snujejo skoro vsako leto kak jubilej in tudi po več takih jubilejev. Mej nami Slovani,

mož se ožalosti, ker zdaj se mu oči odpro — sinja je prodal — i komu ga je prodal? — Od tega dne je bil oče vselej žalosten, raje bi bil v stromaštvi še dalje živel, nego da je prodal sina za ono vrečo denarja. Otrok kakor hitro je bil rojen, naglo se jame razvijati ter zraste deček in stopi v mladeniška leta ter se z svojimi brati in sestricami nikdar ni rad igral, kakor je sicer otroška navada, oče mu je pa vselej kruh poljubil, kedar mu ga je dal.

Nekoč gresta z očetom na vse zgodaj v jutro v hosto (šumo) drva cepit, urno jima gre delo od rok. nasekata precej drv, oče se čuti, da je njegov sin tako močan, in da je dvakrat toliko drv nasekal, kakor on. Sedaj začne sin očeta prašati: Oče, zakaj meni vsikdar kruh poljubite, kedar mi ga daste, drugim otrokom pa ne? oče na te sinove besede nič ne odgovori; zopet ga praša in mu preti, če mu tega ne pove. Oče videč, da se z sinom ni šaliti in da mu mora povedati, reče: Sin! jaz sem tebe prodal vragu, kedar si bil še v materinem telesu. — Sedaj reče sin: Srečno ostanite oče — zakaj mi niste tega uže prej povedali — jaz grem v peklo po »krstni list,« in tako se poslovil.

Kadar pa gre po poti, pride do nekega hruškovega drevesa, drevo ga vpraša: Kam pa greš, mladenič? Odgovori: V peklo po krstni list; na to reče hruška: Če tja greš, vprašaj, zakaj jaz sadu ne rodim, in on jej to zatrdi. Gre dalje po svojej poti, pride do reke, kder ja bil brodnar, kateri je ljudi čez reko prepeljal njega poprosi, naj ga prepelja čez reko, brodnar pa ga vpraša, kam gre. On odgovori: Grem v peklo po krstni list. — Ko brodnar sliši,

kam ta mladenič gre, njega lepo prosil, naj kadar tja pride, vpraša, koliko časa še bo moral vozariti čez to reko; ker bil je v »sužanstvi« uže mnogo let, tuji temu zatrdi, da mu željo izpolni.

Gre zopet dalje po svojem daljnem poti čez strašne propade in goré, pot njegova je bila zmiraj hujša, tako da ga uže težave in groza obhajajo; po takovej poti pride do brezdnega peklenskega. Pri vratih, katera so bila več sto centov težka in okovana vsa ž-lezom, z spičastimi ž-blaji in bolali, tuse ustavi, bila so prav tedaj odprta; ker je prav takrat nekega bogataša duša prišla v peklo; vsi vrage so imeli delo z njim, zato ga nikdo takoj ne opazi. Poglela malo skozi vrata, vidi kako so dušo tega bogataša nemilo mrcvarili in trpinčili, gosti dim se zavali in pogrezne se duša bogatina v peklensko globočino z vsemi prebivalci pekla. Naj prvo ga zapazi vragova »družica« in vpraša, kaj hoče? Hočem imeti svoj krstni list in tudi vedeti, zakaj ona hruška ne rodi sadu več, tudi koliko časa bo še moral oni brodnar voziti čez ono reko. Sedaj ga zapazi tuji ostala drhal — »babura« pove, kaj hoče ta človek iz zgornjega sveta; pa nobeden ne zna povedati, drug drugega jamejo prašati za krstni list, pa vsak se opravičuje, da ga ni videl.

Sedaj pa pride eden iz mej peklenske drhali, ki prej ni bil pričujoč, in bil je šepav na enej nogi, vsi rečejo: Ti ga imaš — daj ga sem, on pa pravi, da ga ni videl in ne zna, kje je. Zapreti mu vsa drhal, če ne pove, denó ga na »Panfilosovo posteljo« kakor dušo bogataša. Ko zasliši na »Panfilosovo posteljo« oni šepav vrag, prestraši se in

naglo poskoči, če prav le po enej nogi, kar se je dalo, po list ter ga urno prinese in poda ga mladeniču, le da je rešen bil one postelje.

Sedaj pa še hoče znati, zakaj ona hruška ne rodi in koliko časa bo še moral brodnar voziti po onej reki; pa tega ne more zvedeti. — Ona »babura«, katera ga je v prvo ugledala, pa pravi: Pojdi ven, jaz ti to povem. — Tista hruška ne bo poprej rodila, dokler neki človek ne izkoplje izpota nje denarjev, kateri so pod onim drevcesom. Oni brodnar pa bude tako dolgo vozaril čez reko, dokler ne prepelje nekega človeka, kateremu veslo poda in reče besede: Do zdaj sem vozil jaz, o! sedaj pa hoš vozil ti. Potem se poslovil oni mladenič ter zopet na pot spusti.

Pride do onega brodnarja, kateri ga je vprašal: Dokle bom še vozil čez to reko? Mladenič mu pravi: Ko me prepelješ, potem ti povem.

Ko pa ga prepelje na ono stran reke, pove mu in razloži vse, kar je videl; brodnar mu veli: Da bi mi bil to prej povedal, moral bi od sedaj voziti ti.

Gre dalje in pride do hruške, tudi ona ga vpraša, kaj je izvedel, on pa pravi: Ti že pomorem — začne kopati in skopal je veliko denarja, prav vesel gre domu, hruška pa je zopet začela roditi.

Prišedši domu, razveseli se tudi oče, ko sin denarje prešteva, pa tudi krstni list prinese.

Od tedaj so vsi skupaj srečno živeli, vsega v obilnosti imeli, in še sedaj živé če še niso pomrli.

Neprodajajmo nobene reči, dokler je ne poznamo.

PODLISTEK.

Narodne pripovedke

iz spodnje Stirske.

(Konec.)

XXIV.

Svoje dni sta živela mož in žena siromašnega stanu, mož premišljuje, kako bi svoje stanje mogel poboljšati, da ne bi mu trebalo več težko delati.

Napoti se na daljni pot sreče iskat, misli greoč po poti: Ob, da bi jaz na tem poti našel zabo denarja — tako premišljuje o čega sreča vrag. Hitro ga vpraša: Kakove misli imaš človek? On odgovori: Prav zdaj sem mislil, da bi mogel kje najti zabo denarja, da bi potem lahko sebe, ženo in otroke redil. Na to vrag pravi: Daj ti meni tisto, kar pri hrami imaš, pa sam ne znaš, dam ti polno vrečo denarjev, mož pa reče: Če ne vem, da imam, toraj tudi ne potrebujem, in tudi ti lahko dam, mož ni vedel, kaj je prodal, tudi ni slutil, da je to bil vrag, kateri se je v podobno navadnega potnika spre menil.

Tedaj sta se pobotala, in vrag mu da polno vrečo denarjev za stvar, za katero on še ni vedel, prav vesel gre mož domu. Kedar mož domu pride, vesel pove ženi, kako dober kup da je naredil, in da je polno vrečo denarjev z seboj prinesel, pravi: Ne bo nama treba več tako težko delati in kruh služiti, sedaj imamo dovolj. Ali sedaj mu žena pove, da je nosna,

ki smo začeli kot narod kasneje živeti, redkeji so taki pojavi, najredkejši pa so mej nami Slovenci. Stvar je naravna, saj je naše narodno gibanje še povsem mlado in nemamo mi Slovenci, posebno družtev ne, katera bi bila uže Bog ve kako stara. Naša prva socialna društva so bila čitalnice, ki so se začela z dobrim uspehom ustanovljati leta 1861. in prva osnovana je bila naša Tržaška čitalnica, ker Ljubljanska, Mariborska, Celjska itd. so bile pač tudi stvaritev leta 1861., ali vse te so bile za nekoliko mesecev kasneje odprte, nego naša Tržaška; zatorej pa je današnji jubilej tudi prvi v vrsti drugih, kateri se bodo letos po slovenskem svetu vršili, in uprav zato je 25letnica naše čitalnice toliko bolj važna in pomenljiva.

Slavna gospoda! Podlaga narodnemu gibanju in narodnim društvom je duh svobode, ki je kakor zlata zarja zasijal tudi avstrijskim narodom prvič leta 1848, potem pa je ta zlata zarja zopet za nekoliko časa zatonila, ali le za malo let, kajti uže leta 1860. je naš presvitli cesar Franc Josip I. z oktobersko diplomom dal avstrijskim narodom ustavo, s katero so bile zajamčene vsem avstrijskim narodom enake pravice.

Naravno je nastalo vsled tega novo živahnije gibanje posebno pa mej Slovani, ki so se do tiste dobe prav malo zavedali svojih narodnih pravic. Ta zavestnost pa nam je bila silno potrebna, ako smo sploh hoteli stopiti v vrsto kulturnih in napredovalnih narodov in se izvit iz spanja in letargije, kakšna se polasti tistega, kateremu je usoj-na vseña sužnost in žilostna poguba. Da pa je naš mili narod uprav pod vlado našeg presvitlega cesarja Franca Josipa nastopil življenje svobode in napredka, to, slavna gospoda, nas vse navdaja s posebno hvaležnostjo do milega očeta naše države in menim, da ustrežem srčneji želji tukaj zbranih slaviteljev naše čitalnice, ako se pri tej slovesnej priliki pred vsem spominjam Njega kot prvega dobrotnika in Vas slavna gospoda, povabim, da z menoj vred zaključite navdušeni trikratno: »Živio naš cesar Franc Josip I!»

Slavna gospoda! Mi torej danes obhajamo 25-letnico obstanka naše tržaške slovenske čitalnice, 25 let uže to naše društvo dela v razvitak našega naroda in sploh v pospeševanje Slovanstva v Trstu. Pri vsem tem pa čitalnica ni bilo tu prvo slovensko društvo v Trstu, ampak uže 13 let pred njim imeli so tržaški Slovani svoje domače ognjišče, in to je bilo »Slavjansko društvo«, katero so osnovali uže leta 1848 odlični Slovani rodoljubi v pravem pomenu besede možje vplivni in v Trstu obče čislani; Slovenci, Hrvatje, Srbi, Poljaki, Čehi, s kratka, v tem društvu so bili zastopani vsi avstrijski Slovani in gojili mej sabo pravo bratsko slovo in ljubezen. Mej ustanovniki tega velevažnega društva nahajamo slavnega pesnika Koseskega, kateri mu je bil več časa predsednik, po tem za slovensko literaturo zaslužnega višega carinskega uradnika Cerarja, Dorneka, Sorča, svetovalca dr. Josipa Doljaka, rodoma Solkanca, ravnatelja c. k. normalke Rudmaša in še zdaj med nami nahajajočega se gospoda Zormana Andreja, katera, kakor tudi Doljaka nahajamo kasneje tudi mej ustanovniki čitalnice. (Bili so v društvu tisti ljudje, kakor Petke, ki so se do tiste dobe še čutili Slovane).

To društvo je v Trstu slovelo kakor najodličnejše, šlelo je udov na stotine, v nekem času nad 500 iz najboljših krogov tržaških; svoje stanovanje je imelo v Tergesto, kasneje v hiši g. Perkota na korzu. Veselice tega društva so slule zaradi elegancije in živahnosti in uživalo je to slovensko društvo tisti čas občne simpatije v Trstu. Pa »Slovensko društvo« ni bilo le socialno središče tržaških Slovanov; onoje tudi nadomestavalo politično društvo, kajti uže leta 1848 ustanovilo je svoj 44-dnevnik, katerega so krstili »Slovenski rodoljub« in kateremu urednik je bil uže omenjeni rodoljub Cerer. Ta list je bil izvrstno uredovan, le škoda, da je kolera leta 1844 pobrala prevtrudljivega Cerarja in z njim tudi list.

Bili so potem tržaški Slovenci nekoliko časa brez lista, ali uže leta 1850 je slovensko društvo ustanovilo drug list pod imenom »Jadranski Slovani«, temu listu je bil urednik normalke ravnatelj č. gosp. Rudmaš. — Pa tudi ta list je le malo časa izhajal, vsaj vtistih dobah ni bilo novinarsko polje postijano z rožicami. Naj še omenim, da je to društvo tudi večkrat vplivalo na mestne volitve in nekoliko let slovenske interese v Trstu prav dobro zastopalo na razne strani.

Ali, kakor so uže Slovenci predobrosrčni, pazili so najbrže premalo na to, da društvo za sve čase ohrani slovenski svoj značaj, kajti vgnezdilo se je bilo sčasoma v slovensko društvo toliko Italijanov, da je društvo dobilo skoro popolnoma italijanski značaj in da se je tako leta 1858 zgubilo brez vsacega sledu. Leta 1859 so bili torej Slovani v Trstu brez vsacega društva. Bilo je to burno leto, v katerem je Avstrija vojevala proti Franciji in Italiji in v katerem se je uže slutila nova doba. — ta je v resnici prišla leta 1860. V tem

letu so se Tržaški Slovani, ki so naravno zopet iskreno čutili potrebo kacega socialnega in političnega središča, začeli mej seboj pomenjavati, kako bi se dala v Trstu ustanoviti čitalnica, prav za prav zopet oživiti pred par let zaspalo slovensko društvo.

Bila je takrat sploh po vsej Slovan-skeji domovini nastopila ta želja po društvih in časopisih. Uže spomladi istega leta so si nekateri rodoljubi, ki so napravili nek izlet v Razdrto, uprav tam pri neke veselici v roke segli se zagotovilo, da osnujejo v Trstu čitalnico. Ustanovil se je precej po nekakem slovenski klub, ki je čitalnici pripravil tla.

Čitalnica je po nekakem uže obstala v l. 1860; ali 29. januarja 1861 so snovatelji društva sklicali vse bolj poznane in odlične Slovane Trsta v veliki zbor v hotel grande, kateremu je predsedoval znani rajski rodoljub trgovec Edvard Šorč in zapisaval znani naš pesnik Franec Cegnar. — Prečitala so se najprej pravila, in ko so se ta v zboru sprejela v slovenskem in srbskem jeziku, volil se je začasni odbor, kateremu je bila poverjena naloga, da dobi vladno potrdilo za pravni obsto družta in da sprejema ude in sploh začne društveno življenje. Ude tega začasnega odbora, katere se more z vso pravico ustanovnike Slovanke čitalnice v Trstu imenovati, bili so ti le gospoje:

Dr. Jos. Doljak, c. k. svetovalec, Franc Pieše trgovec, Miha Stosič, uradnik. And. Zorman, trgovec, Škender Marinovič, Edvard Šorč, B. Radakovič, vsi trije trgovci, Mate Baštjan, duhovnik, Škender Vilhar, trgovec in brat pesnika Miroslava Vilharja, Franjo Kavčič, trgovec in Franjo Cegnar, znani naš pesnik. OI teh so zdaj živi le še ti le gospodje: Andrej Zorman, Franec Kavčič, Franjo Cegnar in B. Radakovič, Uprav trije prvo imenovani gospodje so bili tudi najdelavnejši za ustanovo in dober uspeh društva prva leta njega obstanka.

Kmalo je bilo vse pripravljeno, najeto stanovanje v hiši Brigiti na korsu. Zato sklical se je zopet redni občni zbor v februarju, kateri zbor je volil definitivni odbor in izvoljeni so bili skoro vsi snovatelji društva, le predsednik je postal drug in sicer trgovec Eduard Šorč, kateri je bil potem sam predsednik do konec leta 1863.

Na tistem zboru se je tudi sklenilo, da se ima čitalnica slovesno odpreti v dan 9. marca 1861. Program besede, s katero se je ta slovesnost odprla (glej zadnje št. podlistek) bil je znamenit. Govoril je predsednik, potem je pel izvrstni zbor pod vodstvom Čeha Vaclava Lega, kateri še dandenes v Pragi Čeha seznava z jezikom in običaji njemu jako ljudih Slovencev. Na glasovirju se je producirala gospa Terezina Dolenjčeva, rojena Vilharjeva in prekrasno pela je gospica Marija Dolenjčeva zdaj gospa župana ajdevskega, g. Godine, katera se je bila učila petja na konservatoriju v Milanu. Deklamovala pa sta gg. Ščitomir Vilhar in Srb Kasipinovič. Le en glas je bil po Trstu in drugod, da je bila beseda tržaške čitalnice kaj izvrstnega, kaj znamenitega; tudi v Novicah od l. 1861. je brati obširen dopis o tej besedi. Znamenito v analih naše čitalnice je tudi to, da je bil skoro eno leto, to je 1861/2 nje tajnik prvi slovenski filolog in slovenski pisatelj g. Levstik, kateri je tudi sestavil prvo letno poročilo čitalnice, ki se nahaja v čitalničnem arhivu. (Konec prih.)

Brzojavni pozdravi.

Dunaj. — K petindvajset letnici vtrajnega velečastnega in vspešnega boja vam kliče: Tako naprej do konečne zmage slovenske ideje! Živeli!

Dunaj. — Na zdar! Slovenija. Dunaj. — Deluj kakor 25 let naprej. Otvorilo ti se delo zjedinenjem vseh tržaških Slovanov. Hrvat dr. Kozic, Slovenec Pukl.

Gradec. — Četrto stoletja uže na narodnem polju vrlo delujočej čitalnici želi, da bi kakor dosedaj tudi v prihodnje ostala dika tržaškim Slovincem ter jej kliče slaval Akademično društvo Triglav.

Gorica. — Goriška čitalnica pošilja vili sestri tržaški presrečen pozdrav in iskreno voščilo. Vivat — floreat — crescat! Odbor.

Gorica. — Bodi inteligentnim središčem in dom narodnim društvom, voščil k slavnosti v prvih letih. Tvoj ud

Ljubljana. — Slavni gospodi praznujoči petindvajsetletnico kličemo: Slava živio slovenski Trst!

Kranj. — Sprejmi lavorike slavne 25 letnice jadranske čitalnice! Bralno društvo.

Koper. Doživela i pedesetgodišnjicu i dalje, te budila i krepila narodno čuvstvo! Čitaonica u Kopru.

Kastav. — Prigodoma Vaše dvadesetpetgodišnjice kličemo Vam srdačan: na mnogaja lieta! Živeli! Čitaonica i Bratovščina v Kastvu.

Reka. — K današnjem slavnosti kličemo: živela tržaška čitalnica, naj vedno

cvete in napreduje v korist in slavo slovenskega naroda! Vadnov, Kalister, Bole, Rendić. Metlika. — Živela in srečno nadaljevala sveti svoj poklic na Adriji! Čitalnica.

Komen. — Živeli čestitici slovenske čitalnice v Trstu in slava ustanovnikom iste! Pevsko društvo Lira.

Prosek. — Nemogoče udeležiti se osebno današnje velevažne slavnosti, kličem Vam pri veselici zbranim slovenskim, hrvatskim rodoljubom tem potem trikratni navdušeni: Živio! Ivan Nabergoj.

Komen. — Naj bude slovenska čitalnica v Trstu trdna skala, ob katero se nje sovražni elementi razbijajo!

Kavčič Josip, nekdanji tajnik slovenske čitalnice v Trstu.

Iz Razdrtega (po ekspresu.) Kakor Nancs trdna stoj Na jadranskem morju Ti! Vstrajaj, sovraga se ne boj, Vsaj za tugo smo mi vsi!

Živela tržaška slovenska čitalnica! Razdrški rodoljubi. Sv. Peter. Šenpeterski rodoljubi Vam kličejo o priliki Vaše petindvajsetletnice od dna srca na zdravje! Šenpeterski Slovenci.

Politični pregled.

Notranje dežele.

Za novega trgovinskega ministra je bil imenovan sileski deželni načelnik Bacquehem. — Njegov praded ni bil Avstrijec, ampak je prišel iz Flandrije v naše cesarstvo proti koncu prejšnjega stoletja. Rojen je bil novi minister 25. avgusta 1847 v Opavi, toraj ima še le 39 let. Nauke je izvršil na Dunaju v Terezijanišču vseskozi izvrstno, stopil leta 1869 v državno službo, v letih 1871-1873 je bil voditelj načelništvene pisarnice naučnega ministerstva. Pozneje je prestopil k političnej upravi, služil pri deželnih namestništvih v Pragi in Brnu in pri raznih okrajnih glavarstvih na Češkem in Moravskem. Kakor okrajni glavar v Tečnu se je posebno pečal s tamošnjo jako razvito obrtnijo, jako skrbel za obrtne šole, ki so pa tudi rodile najlepši sad in ljudstvo mu je bilo za te vspuhe jako hvaležno. Posebno zaslugu si je pridobil za steklarstvo, ker je v Henischoenavi ustanovil šolo za steklarsko obrtnijo, s katerom je to obrt jako povzdignol. V letu 1878 je bil premeščen v Bosno in tu je štiri leta vodil načelniško pisarnico bosniške deželne vlade, v letu 1881 je bil vladin svetovalec deželne vlade v Celovcu, in od tod je bil poklican za deželnega načelnika v Opavo in priznavati moramo, da je tu jako mnogo storil za povzdigo obrti in prometa. Tega ne priznavajo le njegovi privrženci, ampak vsa sileska dežela, tudi njegovi nasprotniki so mu javno to pričalo dali. — Iz vsega tega se vidi, da je novi trgovinski minister popolnoma sposoben za velevažno poslovanje, ki se mu je izročilo. Mož v najkrepkejših letih, učen in izkušen, marljiv in pravičen vseskozi vsacemu brez razlike narodnosti, tak mož hode na pravem mestu kakor načelnik trgovinske najvišje uprave.

Naučni minister Gautsch odpotuje jutri na Česko ter obišče učilišča v Budejevicah, Plznu, Hebu, Ašu, Kadnju, Komotavu, Toplicah, Pragi in Libericach.

Zakon glede židanja oziroma prisrbitve novih poštnih in brzojavnih posloj v Krakavi, Levovu, Črnovicah, Trstu, Bolzanu, Tridentu in Roveredu je uže potrjen. Po tem zakonu je dovoljeno za Krakav 300.000, za Levov 480.000, za Črnovice 150.000, za Trst 555.000, za Bolzan 90.000, za Trident 100.000 in za Roveredo 25.000, skupaj 1.700.000 gld.

Ogerski minister ski načelnik Tisza pride ta teden na Dunaj, da cesarju predloži razne zadeve in se z avstrijsko vlado dogovori o nekaterih neresenih stvareh. Razprave o carinskem tarifu in avstrijsko-ogerskem Lloydju pa se prično še le pozneje.

Vnanje dežele.

Bolgarsko sobranje je tri dni prav živo razpravljalo prestolni govor. Manjšina, katerej se beseda ni kratila, odločno je zahtevala, naj se vladi izreče nezaupanje, a podlegla je popolnem, ker z veliko večino je bil sklenen vladi ugoden odgovor. Le vplivu kneza Aleksandra se je zahvaliti,

da se Bolgarija ni oklicala za kraljestvo in neodvisno državo in da odgovor nikakor ne žali sultanovih sucerenskih pravic. Poslanci v adresi izgovarjajo le željo, naj knez varuje združitev, kakoršna je zdaj. S tem se je stanje Karavelovega ministerstva utrdilo. — Pripoveduje se, da se bolgarski knez izbrise iz pruskega vojaškega imenika in to Rusiji na ljubo. To ne utegne ustreči le Rusiji, temuč tudi Srbiji, ki mrznje do Bolgarov ne more zatajevati in se je še le te dni pretilo s tem, da Srbija zopet napové vojno Bolgariji, ako bi sobranje bolgarskega kneza proklicalo za kralja; srbsko vlado navdušuje srbski duh, ne pa slovenski in ta duh jej bude še usodopoln, ako ga ne prežene iz napuhnenega srca.

Črnogorski knez je prišel 25. t. m na Dunaj ter obiskal ministra zunanjih zadev Kalnoky-a.

Papež je italijanskim katolikom, kakor je znano, prepovedal udeleževati se volitev v državni zbor, volitev v občinske zastope pa se smejo udeleževati; vsled tega je duh v parlamentu ves drugačen, nego v mnogih občinskih zastopih. Spomina vredne je to, da je pri zadnjih občinskih volitvah v Rimu katoliška stranka z vsemi svojimi kandidati prodrla.

Za papežev petdesetletni jubilej, ki se bode slovesno obhajal 27. decembra 1887, delajo se uže velike priprave in ves katoliški svet se za ta praznik jako zanima. Sprožil je to slovesnost poseben odbor v Bolonji, katerem je načelnik neumorni boritelj za interese katoliške cerkve Acquaderi ter izdal poziv za udeležitev. Nabralo se je uže zdaj 400.000 lir in vedno še duhajajo doneski.

V Milanu so prišli na sled revolucijonarnemu društvu, katerega namen je bil, zbuhati upore mej kmetskim ljudstvom in podirati sedanji red. V Milanu je to društvo imelo deset oddelkov, v drugih krajih pa 25. Nekatero ude milanskega društva so zaprli ter pridejo pred sodbo. Zaprli so tudi podružnice v Como, Paviji, Cremoni Brešiji, Novari in več udov vtaknoli v luknjo.

Bavarski princ vladar je 28. t. m. prisegel na ustavo vpriča deželnih poslancev, ministrov, dvornih uradnikov, državnih uradnikov, častnikov, duhovščine, mestnega zastopstva in diplomatskih upravnikov. V seji 26. t. m. ga je deželni zbor potrdil za vladarja.

Neuški državni zbor je 26. t. m. soglasno zavrgel predlogo o davku na žgane. Potem je bilo zasedanje na cesarjev ukaz zaključeno.

V francoskej poslanskej zbornici je 26. t. m. predlagal radikalec Beauchuires, naj se plemski naslovi odpravijo, a njegov predlog je bil zavržen z 243 glasovi proti 216.

Pariški graf je izdal manifest, v katerem v imenu pravice protestira zoper izvršeno nasilstvo in dotrjuje svojo udanost do domovine, katere zakonov nikdar ni žalil in iz katere so ga izgnali v trestnotji, ko je spojil novo vez mej Francosko in drugim prijateljskim narodom. Izgnanje je maščevanje za 3¹/₂ milijona glasov dne 4. oktobra. Francosko hoté lečiti od glave obitelji, ki je delala naravno skupnost. Francoska se ne bo motila o uzrokih in tudi ne o provzročiteljih svojega propadanja, ampak spozná, da jej more pomoči le tradicijonelna monarhija, ona politise može nereda v nemoč, zavaruje politiško in versko svobodo in obnovi javno blagostanje. Le monarhija more demokratičnemu društvu dati močno vlado, ki vsem pristopna stoji nad strankami, ter je poroštvo trajnega miru. Z božjo pomočjo in podporo svojih prijateljev izvršim svojo nalogo. Zanašam se na to, da bo Francoska v določilnej uri pripravljena.

Angleški prestolni govor, s katerim je kraljica 25. t. m. parlament zaprla, naglašá prijateljske razmere z vsemi državami, spomina se z zadovoljnostjo, da se je mir na Jutrovem dosegel vsled modrih svetov velevlasti in sultanove potrpežljivosti, kaže na zboljšane zadeve v Egiptu in želi, da bi novi parlament zagotovil mir, zadovoljnost ljudstva, moč in celokupnost države

DOPISI.

Iz Materijske občine 20. junija. (Izv. dop.) Večkrat že se je pros lo na so-

tičnem mestu, da bi se na cesarske Reške ceste toli nevarne in strme klanke pri Tubljah, Markovščini in Obrovu poravnalo, kar bi se dalo z nevelikimi stroški storiti, ali vsa prošnja do zdaj bila je brez uspeha.

Pred 3 leti je pokojni c. kr. nadinženir gospod Sindelar naročil pri c. kr. cestnem mojstru g. Barič-u v Podgradu za prva 2 klanke načrt in proračun, vsled česar smo se nadejali vendar enkrat priti do poprave klancev na tukajšnji cesti, ali do zdaj vsa nada bila je zaman in ostalo je vse pri starem.

Hvale vredno je, da visoka vlada skrbi in potroši mnogo denarja za popravo cest na Primorskem, ali žalostno pa je tudi, da ista visoka vlada za tukajšnje cesarsko Reško cesto potrebne poplave toli prezira — saj je vendar znano, da ta cesta ni pasivna in znano tudi je, da ima mnogo promet ne le s tujci, temuč tudi z domačini, kateri iz 40 vasi tukajšnega okraja svoje prideleke v Trst izvažajo, z Brega in Istre toliko vina in s železniške postaje Hrpelje-Kozina veliko trgovskega blaga dovajajo in vsak voznik mora na tej cesti se znojiti, da mu se v klančih nesreča ne prigodi, ali večkrat tudi previdnost na strmih cestah ne zadostuje in nesreče so se uže večkrat pripetile. Zadnji slučaj omenimo, ko je dne 11. junija t. l. v Klancu pri Obrovu močna veriga zapora pri vozu se prekinola ter uničil je voz posestnika Franca Cek iz Hrušice kobilo, vredno f. 160.—

Prosimo tedaj visoko c. kr. vlado, naj vendar enkrat se usmili, da se na cesarske Reške ceste strmi klanec poravnajo.

Iz Gorice 25. junija. (Izv. dop.) Dopis iz St. Andreja dne 23. t. m. je jako subjektiven. Srbi so pred Bolgari prosili sovodenske pionirje za pomoč, a niso ostali pri tem, šli so celo do Zagraja (Sagrada) in mogoče še dalje, da ni bila Suda velika. Povabil so si pa pomočnike iz Peči, Otoka in Mirna, da bi prodrli. Red je bil pri klicanju volilcev jako nereden, iz Srbske stranke so bili klicani 11 krat iz Bolgarske pa komaj enkrat; in ako si ni koj oglašil, pa so ga kar prešli. Ali je to prav? Sovodenski pionirji so dobili vsak po 1 liter, ker so bili na strani Bolgarov. Srbska stranka pa je delila mej svoje vojake špageljne po 99 gramov 99 centigr. in 99 l. miligr. Naravno toraj, da so tudi bolj klicali. Dalo bi se prav veliko pisati o sebičnosti srbske strani. Le to bodi še rečeno, da se je ud volilne komisije nekde izrazil (izpolnilo mu ni namreč starejšinstvo dane obljube da se volitev lahko postavno odvže. Toraj videant consules!

Nek tujec.

Oklopnica Kaiser Max v Sudi na binkoštno nedeljo 1886. Kaj poredijo neki dragi mi domači prijatelji, da sem tako umolkol? Oprostite, čakal sem zvršetka in ogibal se nedovršenih pripovedek, katere dolgočase.

Mnogo se je o našem životarjenju, delu in uspehu po različnih časnikih pisarilo in pravi nameni demonstrativne flote ugibali, a prav bilo je večidel zabrednje v napačne pojme, kajti še nam tu živčim je bilo težko skrivne namene in dotična povelja dobro raztolmačiti.

Ali v tem pošljem pri drugej priliki par vrtic, tu v prvo nekaj naših dogodkov. S prazniki imamo nesrečo, hvala Bogu, da imamo v eskadri popa, drugače se poajdimo ali poturčimo.

Ze smo bili pripravljani mirno velikonoč v Sudi praznovati, kar nam nenadoma, bilo je velike sobote dan, ukaz dojde, brzo proti Pireju odpluti ter tam, Vam dobro znani in v vašem listu prav dobro razpravljani osemdnevni ultimatum podpirati. Veliko nedeljo je bilo pri nas pet reprezentantov velevlasti pred atenskim zalivom, kar pripiljuje angleški Avliso ter nas ustavi, veleč, da se zastopniki velevlasti v Atenah upora boje, ter nas prosijo, naj se še le po praznikih tu zakotvimo. Take prošnje so ukaz, in praznike mej nebom in vodo praznujemo.

V torek pridemo iz nova in sicer v Faleron, kder tudi ostanemo. Tedaj se prične ona znamenita igra tega v istini zadnjega ultimatumu — A treba je bilo v Atenah navzoč biti, da se človek preprča, v kake zadrege zastopniki in ministri mogó priti — videli smo na tisoče pred posvetovalno palačo nakupljenega ljudstva, katerega sta morala po dva pešpolka in več oddelkov konjice stražiti in katero je k kljubu temu kričaje svoja zahtevanja orilo. To se je ponovilo vsak dan in izid vam je znan, grški minister porabi priložnost, kazaje na zahtevajoče, brez vse zamere, velevlastim razoroženje odreče. — Nu v petek 7. dan maja odpeljemo našega poslanca, ne da bi v Atenah zveze pretrgal, v Kalamaki pri Korintu, tam ga izkrcamo ter se vrnemo v Sudo.

Ze smo mislili, da smo dela za par mesecev odpravili, kar se sliši novica, ki nas v istini iznenadi — dete v naše varstvo izročeno prične samostojno misliti. — Turek se pritoži, meneč, velevlasti njega le zadržujejo in pravi, da bi on sam že davno bil Gikom pravo pot pokazal.

To ni bilo prazno in nam celo usodopolno — to je bil zadnji pritisk na narčtovno politično vrečo, počila je, in porodila znamenito »blokado«, katero s francoski časniki tako dobro imenom »blecus pacifique« krstili.

10. dan maja je zatvorilo mejnarodno brodovje grške luke. Angleška je imela svoje središče na otoku »Zea«; Italijani so svoje prve pomorske lavore v »Kanal d'oro« lovili in mi severni vhod luke »Volo« v kanalu Trikiri čuvali; met tem ko sta reprezentanta Rusije in Germanije pri Angležih pomagala in ne pomagala. — Naše središče je bila na otoku Skiato z enako-glasnim mestom, tu je bila Elizabeta zakotvena ter naše »preže« stražila in svoje torpednice ko pridne čuvaje razpošiljala. K malu smo tu nakupili vse polno prestopnikov morskoga prava — a že prve dni, ko name vrsta pride, tudi enega teh morskih rev, visitirati, zasesti in v Skiato z njim odpluti, imel sem priliko videti, kako taka stroga sredstva naj manj krive največ zadevajo.

Nu tudi mi smo trpeli, kajti po žurnalu šestete milje, katere smo, večnej penduli enako, v Trikiri kanalu prevozili, zadostile bi v Ameriko se peljati.

Pri vsem tem se je še naša pridnost slabo sponesla, grški časniki nas Vandalom razkriče, ter pravijo, da v lukah, katere mi blokujemo, ljudstvo lakote gine. — Se ve da to ni istina bila.

Proti koncu prošlega meseca dobimo migljaj, nekoliko v strogosti ponehati, in k malu vidimo tužno veselega srca eno naših »preže« za drugo prav polagoma, kakor ne bi prostosti verjeli, luko popuščati.

Sem ter tja so morali naši brodovi odpluti, da si iz nova premog preskrbe, in tudi mi smo naše hrame, akoprem 400 tonelad drže, morali dvakrat napolniti.

Hvala Bogu, ko jih 9. dan t. m. novič v Solunu polnimo, dobimo poročilo o razoroženju Grške in s tem ukaz v Sudo se z drugimi vrtni. Zopet imamo praznike, a daleč od obrežja jih praznujemo, ker namen nam je le se od drugih brodov posloviti.

Salutni topliči pokajo, mi pa le uro za uro povelja, domu odpluti, pričakujemo, da ga z srčnim »urac« pozdravimo. Sedaj še par besed o Solunu.

Po osem letih sem zopet stopil v ta kraj »de nos désirs« in srce mi igra, ko napredek motrim.

Solun izven strmečih minaretov čedalje bolj turški značaj izgubljava, in se tem bolj liči našemu Trstu — samo židje v Solunu so za sto odstotkov boljši od tržaških, kajti tu lotijo se rokodelstva in dela sploh pri tem, ko so še neko patriarhalno poštenost si ohranili.

Turki pa tudi Bolgarom manj nadleže delajo nego naši Iredentovci nam.

O kam sem prišel! — Ljudstva v Solun, katerega je zdaj 120.000 duš, pomnožilo se je v zadnjih letih za 30.000 prebivalcev in sicer več del Bolgarov.

Kupčija mesta čedalje bolj raste in tudi v duševnem oziru sem veselo novico slišal. Pripelje se na naš brod čolnič lepo uniformirane mladeži ter v domačem jeziku dovoljenja si brod ogledati prose — zvedel sem, da so bolgarski akademiki in da je tu že par let lepa in lepo vrejena bolgarska akademija. — Oj, Trst, tudi tu se te moram spominati in ti nisi na Turškera!

Z nekimi turškimi vojaki, ki so v mojej straži brod obiskali, govoril sem, se ve da bolgarski in skoraj v zadrego so me se svojim polemiziranjem in zavidanjem bosniških bratov spravili.

Kasno je, zdravi vsi ljubi prijatelji, da zaželeni ukaz dojde, bodem že s temi vrticami pri Vas!

Domače in razne vesti.

Odlikovanje. Deželnega sodišča svetovalec Fr. Mih. Werk je bil odlikovan za svoje zasluge z viteškim križem Fran Josipovega reda.

Imenovanja. V okrožji finančnega vodstva za Primorsko sta bila imenovana finančna nadzornika Karol Veltze in Oton vitez Zimmermann višjima finančnima nadzornikoma in finančni komisar dr. Tit Premuda finančnim nadzornikom.

Seja mestnega zbora. Jutri večer bo imel mestni zbor sejo. Na dnevnem redu je mej drugim obravnavati, naj se iz višjih ljudskih šol odpravijo dosežanja laška berila ter uvedo druga primernejša in bolj lahonska.

Najstarejši duhoven goriške škofije 92 letni čestitljivi starček Jakob Jerič, rojen v Kobdilu na Krasu, umrl je te dni v Gorici, bil je poprej profesor v goriškem semenišči in je vedno čutil za svoj narod. R. J. P.

Čistilnica petrolja v Trstu. V trgovinskem ministerstvu se vrše dogovori, glede naprave enake čistilnice za petrolje v Trstu, kakoršna je na Reki. Razprav se udeležujejo: banka Union, potem gospodje Lindheim, dr. Rapoport in tovariši na Dunaji, baron Morpurgo in Brunner v Trstu. Družbeni kapital je pre-

računan na tri milijone. S prva so mislili tovarnico napraviti pri sv. Sabi blizu Hrpeljske železnice, ali ker tu ni tekoče vode, opustili so to misel in predložilo se je, naj se napravi pri Sistijani na morskem obrežju, kder je dosti studencev in ker se blizu tega kraja napravi tomun za petrolje.

Trubarjev večer. V spomin tristoletnice smrti prvega našega pisatelja in začetnika književnosti novoslovenske, prezasluznega pospešnika jugoslovenske uza-jemnosti »Primoža Trubarja« naprave nekateri tukajšnji narodnjaki sv soboto 8. julija ob 9. uri v tržaški »Slovenskej Čitalnici.« — »Trubarjev večer.

Lepo je to; tako zahteva dolžnost in hvaležnost do takšnega velikana! Zabava bode zanimljiva, ker se je uže doslej oznanilo obilo čestilcev. Kdor izmej naših naobražencev in pravih rodoljubov bi se želel udeležiti tega slavnostnega večera, oglasi se pri Čitalničnem čuvarju do petke popoldne.

Tržaške novosti:

Nov služaj kolere. Snoči je umrl za kolero S. M. Vlasto v via Carradori. To je toraj četrti slučaj kolere v Trstu.

Kolera v Trstu. Ono 12 letno dekle v Škorklji, o kateremu smo poročali, da je zbolelo za kolero, umrlo je uže v soboto. — Nek potovalec po imenu Kobleska je prišel iz Italije v Trst in je tukaj, na kolodvoru zbolel. Mislijo se je, da ima kolero in so celo vagon v katerem se je pripeljal, densfuciral, in Kobleska odpeljali v strašno bolnico, ali Koblesko je bil uže drugi dan zdrav. Tudi ta le je lepa: — Nek mož je dobil močno drizko in krč. Šel je v neko lekarno in tam so mu dali nekaj močnega proti koleri in ga poslali domov, ob enem pa je dotični zdravnik naznanil komisiji, naj pošljejo stražanski kason po onega. — Na poti domu sreča nekega prijatelja in mu toži o bolečini ter pokaže lek; ali prijatelj mu je vzel lek iz rok in ga peljal v gostilno, kder sta se dobro napila. — Bolezen je mej tem tudi ponehala in ko pride mož popolnoma zdrav domu, vidi pred hišo voz, ki njega čaka da ga bo peljal v bolnico za kolero. Poslal je dotični komisijo iskat kolero v Italijo.

Procesija pri sv. Ivanu. Ena najlepš h procesij v okolici je vsako leto ona pri sv. Ivanu na Vrdeh. Pot po kateri gre, je kakor bi bila v to narejena. Krasen, še preveč gorak dan, storil je, da se je tudi letos kakor druga leta veličastno vršila. Ob sedmih je bila slovenska peta maša. Vrh ondašnji pevec so peli prav lepo slovenski kar je tem bolj odobrovati ker slovenskemu in tedaj tudi okeličanskemu pevcu je lasten njegov slovenski jezik in ne latinski, kojega priprosti pevec ne umeje. Mi bi želeli, da bi se povsod po okolici kakor pri sv. Ivanu le slovenski pelo, kar se sedaj po nekod v večjih praznikih ne godi. Tudi v slovenskem jeziku da se lepo in umetno peti ter je to v veličih cerkvenih praznikih tembolj želiti, ker tedaj več ljudstva tudi iz drugih krajev prihaja. To pa le minogrede. Procesijo vodil je pred. g. dr. Sušt. Uteležilo se je nebrojnega občinstva, vendar ne toliko, kakor druga leta, ker letos so se na isto nedeljo obhajale procesije skoraj po vseh drugih farah v okolici. Prostori, koder je procesija stopala, bili so lepo okrašeni se zelenjem in zastavami mej kojimi je bilo videti več slovenskih trobojnic kar je Šalobardiniga poročnika v oči bodlo. Sploh je bila procesija prav lepa in ponašati se smejo na njo vrli Svetovanci in Svetolvanke, koje je bilo kaj lepo videti dolgo vrsto v prekrasno svojo nošo oblečene pevajoče stopati v procesiji. V čisu evangeljev in glavnih delov sv. maše, se je na več krajih streljalo, kar je slovesnost še povišalo.

Stariši pazite na svoje otroke. 5letni deček se je igral v ulici sv. Marka v nedeljo s patakonom ki mu je v grlu obtičal. Mati je dečka hitro nesla v bolnišnico, kder so mu zdravniki pomagli.

Mrtvoud. 50-letnega Alojza Piščanca je večeraj popoldne ob 4 uri zadel mrtvoud, ter je koj mrtev ostal.

Poskus samomora. Pavel Grubišič se je slepo zaljubil v neko Malko, ki ga pa ni marala ter se rajša poročila z prijateljem Pavlovim. Zadnjega je to, kakor vse slepo zaljubljen, vprav v dno srca sklelo in skienol je s življenjem končati. Preden obistini strašni sklep, zapiše na vrata svoje sobe: »Zbogom Malka, ti si uzrok moje smrti, in potem skoči skozi okno. Ali sreča je hotela, da se ni ubil ter mora sedaj svojo nespamet objokovati v bolnici. Pavel kaj ni bilo nobene druge v Trstu za-te, da si hotel radi Malke smrti storiti? Neumnosti!

Polletjsko. Nekega ribiča so zaprli za to ker je prodajal stare ribe. — Neznani uzmovič odnesel je iz nekega okna par čevljev in jedne hlače in tekel, okradeni za njim. — V ulici Chiozza so tatje nekeje gospej odnesli 50 for. in zbežali. — Pred kapucinarsko cerkvo so vjeli Viktorija S. ki je pijan nadlegoval ljudstvo ki je hodilo v cerkev. — 37letni Karol P., se je sprl z nekim težakom, zapečatil mu čelo z kozarčvo čeepinjo in odšel; ranjeni je moral v bolnico.

Morska zdravstvena kopej

v Sistijani. Komisija dunajskega društva za napravo morske zdravstvene kopej je 26. t. m. obiskala sistijanski zaliv, spoznala za omenjeni namen jako ugodnega ter izrekla, da se zdravstvene kopej tam napravijo.

Dva veličanska kanona za Pulj. »Leipziger Tagblatt« poroča, da sta dva velika za Pulj namenjena kanona iz Kruppove livarnice v Essen ušla naložena na posebna kola ter odpeljala se skoz Giessen, Hanavo, Aschaffenburg, Kufstein, Brenner, Beljak, Ljubljana, Divača v Pulj. Vsak kanon je naložen na posebna kola, nalašč v ta namen napravljena, ki imajo po osem koles, dolga so 10.30 metrov in vagajo 39.000 kilogramov. Vsak obeh kanonov je 10.40 metrov dolg.

Obsojenci in pogozdovanje Krasa. Kakor čitamo v tukajšnjih listih, stopilo je sodno ministerstvo v dogovor z poljedelskim, naj bi se obsojenci ki so zaprti v primorskih ječah, prisilili pogozdovati Kras. Upravam ječ v Ljubljani, Gradiški in Kopru se je zavkazalo naj bi proračunale koliko bi stale hišice v koje bi se obsojenci v času dela devali. Vlada menda vendar spozna, da je Kras eno najsrečnejših dežel in išče, da jo kolikor toliko zhojliš.

Juri s pušo se preseli neki v Gorico. Mi mu želimo srečno pot in boljše posle nego v Trstu.

Nemški list. »Trgestea« je torej zopet zagledal beli dan. Vsaj več v njem homo pozneje govorili ko ta list pokaže svojo moč. Tudi Gorica dobi svoj nemški list. Srečna Primorska!

Kolera na Laškem je vedno v enakem stanju v Benedkah vedno bolj ponehuje ako so predične vesti ki od tam prihajajo. Letos pa bodo Benedtke veliko na zgubi kajti ne bodo hotilo tja toliko tujcev kakor druga leta, ker kolera se vsakdo ogbje.

Kraljičine nogavice. Italijanska kraljica je nedavno nekaj majhnaj dekle, ki je bila priporočena njenej milosti, priporočila, naj jej za rojstveni dan splete nogavice ter jej dala dvajset ltr, da si kupi potrebno svile. Kraljica ni več na to mislila, ali na rojstveni dan so jej bile izročene lepo spletene nogavice in priloženo je bilo srčno voščilo. Kraljica je vsled tega mladej prijateljici poslala tudi nogavice, eno je napolnila z lirami, drugo pa z sladčicami in priložila to le pismo: »Piši mi, ljubo dete, katere nogavice si se bolj razveselila.« Uže drugi dan je prišel ta le odgovor: »Ljuba gospa kraljca! Zarad obojih nogavic sem mnogo jokala. Ono z denarjem je vzel moj oče, drugo z sladčicami moj brat!«

Koliko časopisov je na svetu. Na vsem svetu izhaja sedaj okoli 36.000 časnikov. V Evropi 20.000; samo na Nemškem 5500; 800 dnevnikov. Na Ruskem jih izhaja 800, na Angl-žkem 4500 (800 dnevnikov); na Francoskem 4074 (samo v Parizu 1565); na Laškem 1400, v Avstriji 1200; na Španskem 850; v Petrogradu 200; v Moskvi 75.

Brezbožnost. V petek se je praznoval v Rimu praznik »Božje Ljubezni«. Pred mestnimi vrati Porta s. Sebastiano se nahaja na levo cerkva na mestu, kjer je naš Gospod srečal sv. Petra, ko je ta bežal iz Rima. V tej cerkvi zgodilo se je to brezbožstvo. Nek 55 letni voznik se je približal altarju, da sprejme sv. obhajilo in uprav tedaj skoči k njemu 34 letni čevljar Juri Maccaluso, z nožem v roci ter mu ga zadere v vrat. Ljudstvo je koj zgrabilo hudodelnika in straža ga zaprla v neko sobo v farovžu. Ali čevljar je skočil skozi okno, da ubeži, a zvenil si je nogo tako močno, da se ni mogel z mesta ganiti: potem so peljali zvezanega v Rim.

Ljudožer. Nek gospod M. D. v Parizu ima to trano idejo, da je ljudožer in da se hrani samo z človeškim mesom. Bil je nekoliko časa v blaznici, iz katere je bil kakor neškodljiv izpuščen. Zidnje dni bila je ta njegova trdna (fixa) ideja uzrok smešnemu prizoru. V ulici de Vagirard sreča dve lepi 13-letni deklici, stopi k njima ter poboža po lici rekoč: »Zaisto neznam, v kakem sosu (salsi) vas pojem, posvetoval se bodem z kuharico.« Deklici se silno prestrašiti ter jameti jukati, dokler ne pride stražar, ki je odvedel ljudožerca v bolnico, v sobo za motrenje.

Nov bogat srebrni rudnik so našli na reki Columbia in ob železnici Canada-Pacific. Poskušnje so potrdile, da daje hačva rude za 100 dolarjev srebra.

Listnica opravnistva.

Sl. Br. dr. Gornji Logatec. — Na trjalnici je pisan: Dolnji Logatec; razpošiljalec jo je pa v aknol v Vaš list. Č. g. K. Rak. — list-k bil je za ondašnjega gospoda enakega imena; ali po razpošiljavčevi pomoti prišel je v Vaš list. Oprostite! — Vse one gospe koje smo z posebnim listkom tirjali, naj svojo dolžnost storé, prosimo, da nam plačajo kar nam gje. Drugači smo jim prisiljeni list vstaviti. Zlastno je pač vendar, da moram naročnike vsako leto opominjati naj nam plačajo kar so nam dolžni. Izdavanje lista je združeno z velikimi stroški; list pa kolikor mogoče cen, radi česa uljudno prosimo, da se nam naročnina redno plačuje, da moremo tudi mi list redno izdavat.

